

AZƏRBAYCAN BEYNƏLXALQ MÜNƏSİBƏTLƏRDƏ BAKİ LİMANININ ROLU

Qədim İpək yolunun bərpası və müasir formada gündəmə gəlməsi ideyası ümumilli liderimiz möhtərəm Heydər Əliyevin böyük səyləri nəticəsində Azərbaycan Respublikası bəhrələnməmiş və yeni imkanlar açmışdır.

«Yeni İpək yolu — bu köhnə İpək yolunun müasir nəqliyyat növlərinin istifadəsi ilə bərpasıdır. Əvvəllər insanlar bu yolla piyada və primitiv nəqliyyat vasitələri ilə hərəkət edirdilər. İndi isə yeni dəniz yolları, avtomobillər, gəmilər İpək yolunu min illər bundan əvvəl olduğundan köklü sürətdə fərqləndirir və daha effektivdir».

Müstəqil və suveren dövlətimiz olan Azərbaycan daha sıx şəkildə inteqrasiya, Avropa məkanında vacib bir bölgəyə çevrildikdə, Avropa və Asiya arasında mühüm nəqliyyat dəhlizi olaraq Hörmətli Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ulu öndərin arzulanacağı və müəyyən etdiyi strateji xətt üzrə yüksəlir və daha böyük uğurlara imza atır. Nəqliyyat sektorunun uğurlu icrası ilə reallaşan Azərbaycan Respublikasının davamlı inkişaf siyasətində Bakı Beynəlxalq dəniz ticarət limanı öz əsas istiqamətini müasir tələblərə uyğun olaraq həyata keçirməkdədir.

Haşiyə:

Belə ki, son 5 ildə (2014-cü ildən 2019-cu illər arasında) Bakı limanının bir nəqliyyat qovşağı kimi əhəmiyyəti daha da artmış və nəticədə Regional nəqliyyat dəhlizləri ilə rəqabət aparan dəhlizə çevrilmiş, ölkə iqtisadiyyatının inkişafında ciddi təsir edən əsas amillərdən biri olmuşdur.

BBDT limanı Avropa — Qavkaz — Asiya nəqliyyat dəhlizinin mərkəzi və dəniz qapısıdır. Bakı Dəniz Limanı Azərbaycan Respublikasının dəniz sərhədidir. Bu məqsədlə hələ 2000-ci ildə aprel ayının 17-21 tarixləri arasında Bakıda ABŞ Beynəlxalq sahil mühafizə təlimi bölməsinin xətti ilə ABŞ liman təhlükəsizliyinin sahil mühafizəsi və gömrük xidmətinin birgə proqramı əsasında seminar keçirilmişdi.

7 — 8 noyabr 2013-cü ildə Xəzəryanı ölkələrin liman administrasiyasının V birgə beş-tərəfli iclası keçirilmiş və iclasda əvvəlki görüşlərdə baş tutan razılaşmalar əsasında görülmüş işlərlə bağlı məsələlər müzakirə edilmişdir.

Fəaliyyətdə olan quru xətlərinə yeni yük axını cəlb edilmə yolları gündəlikdə dayanan əsas məsələlərdən olmuş, bundan başqa Xəzər dənizi limanları arasında yükdaşımının problemləri müzakirəyə qoyulmuşdur.

Iclasda Rusiya və İran tərəflərinin məlumatı, Türkmənistan dəniz limanının inkişafı haqqında məruzə, Aktau dəniz limanının Şimal istiqamətdə genişləndirilməsinə dair layihənin razılaşması ilə bağlı informasiya, Bakı dəniz limanının Ələt qəsəbəsində liman kompleksinin inşası ilə bağlı məlumatlar dinlənilmişdir.

Iclasda gəmilərin və limanların mühafizəsi üzrə YMO beynəlxalq kodeksinin tələblərinin yerinə yetirilməsinə dair məlumatlar mübadiləsi də baş tutdu.

Azərbaycanın Avropa məkanına inteqrasiya prosesini nəzərə alsaq 2014-cü il liman üçün irəliləyiş mərhələsinin başlanğıcı oldu.

2014-cü ilin 22 sentyabrında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Fərmanı ilə Ələtdə yerləşən Bakı limanının tikintisinin açılışının mərasimi olmuş, 2015-ci ilin 18 martında Bakı limanı Prezident İlham Əliyevin Fərmanı ilə bərpa olunmuş və Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (QSC) çevrilmişdir.

2016-cı ilin 7 sentyabrında DP World (BƏƏ) kompaniyası ilə müqavilə Bakı limanı ərazisində Azad iqtisadi zonanın yaradılmasında konsaltinq xidmətlər yerinə yetirilmişdir.

«BBDT limanı» QSC-nin baş direktoru T.Ziyadov Koreya Respublikasında keçirilən 4-cü Busan Beynəlxalq liman konfransında iştirak etmiş və 3 noyabr 2016-cı il tarixində Bakı limanı və Busan liman administrasiyası arasında anlaşma memorandumu imzalanmışdır. Memorandumda əsasən limanlar arasında olan əməkdaşlıq əlaqələri genişləndirəcək, təcrübə mübadiləsi həyata keçiriləcəkdir.

4 noyabr tarixində T.Ziyadov «Avrasiya-dakı quru limanların gələcəyi — Bakıdan baxış» mövzusunda çıxış etmişdir. Səfər çərçivəsində liman nümayəndə heyəti Busan limanı ilə yaxından tanış olmuşdur.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, hazırda AR milli maraqlara cavab verən iqtisadiyyat

sahəsini müəyyən etmişdir. Onun nəticəsidir ki, Azərbaycan Respublikası nəqliyyat infrastrukturunun səviyyəsinə görə dünya miqyasında 31-ci yerdədir, yəni Azərbaycanın nəqliyyat infrastrukturunu yeniləşdir, müasirləşdir, yeni dəniz limanı Bakı-Tiflis-Qars tarixi dəniz yolu istifadəyə verilmişdir.

Davos hesabatında Azərbaycanın yüksək yerə malik olması reallığı əks etdirir.

Şimal-Cənub, Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizlərinin iştirakçısı bir çox ölkələrdir və onların arasında yeganə ölkə Azərbaycandır ki, hər iki layihədə iştirak edir və nəticədə öz bəhrəsini verir.

Qeyd etdiklərimizi nəzərə alsaq tam dəqiqliklə demək olar ki, 2014 — 2019-cu illər Bakı limanı üçün irəliləyiş mərhələsi olmuşdur.

2014 — 2019-cu illərdə Azərbaycanın beynəlxalq əlaqələri daha da inkişaf etmiş, möhkəmlənmiş, Bakı limanının beynəlxalq münasibətlərdə rolu artmışdır.

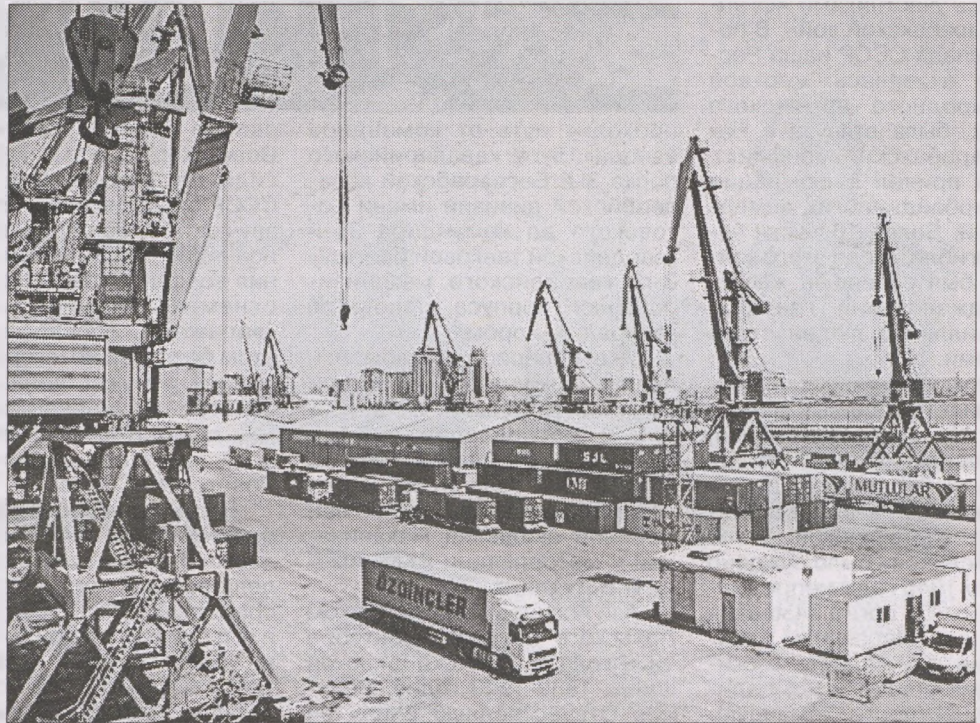
Bakı limanının Avropanın ən böyük limanı olan Belçikanın Antverpen limanı ilə əməkdaşlığı yeni mərhələyə keçmişdir. Bel-

çin istifadə edir. Bu texnologiyalar liman əməliyyatlarının sadələşdirilməsi, daha effektiv işləməsinə xidmət edir. Bunun bariz nümunəsi Halyan şirkəti ilə birgə hazırlanmış liman əməliyyatları informasiya sistemidir.

Sistemin əsas məqsədi limana gələn istənilən növ yükün effektiv və sürətli aşırılmasıdır.

Bu halda olan platforma vasitəsi ilə Internet üzərində limana daxil olan yüklərin sira nömrəsi alınır və onun vasitəsi ilə yükün sahibi dünyanın istənilən yerində Internet üzərindən onlayn rejimində yükün harada olduğunu izləyir və nəzarət edir. Bu da özlüyündə unikallığı ilə gələcəkdə Region ölkələrinin limanlarında da tətbiq olunacaq və işin effektivini daha da artıracaqdır. Nəticədə Region ölkələrinin iqtisadiyyatına da təkan verəcəkdir.

2018-ci ildə Bakıda Dünya limanları konfransı (IAPH), şəhərimizin imkanlarını təsdiq edən, ona yeni iqtisadi məzmun verən unikal bir tədbir keçirildi. Tədbirdə çıxış edən Beynəlxalq limanlar Assosiasiyasının prezidenti Santyaqo Qarsiya Mila da konfransın qədim İpək yolunun mərkəzində yerləşən Bakıda

çika dövlət tərəfindən limanların inkişafına böyük diqqət yetirilir. Antverpen limanı qərbi Avropada əsas dəniz qapısıdır və xarici ticarətdə həlledici rol oynayır.

Azərbaycanın müasir iqtisadi inkişaf modeli ilə uyğunlaşması və yeniləşməsi insan amili və insan eməli ilə bilavasitə bağlı olmaqsındır. İqtisadiyyatın özü də insan eməyinin praktik nəticəsidir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, 13-16 oktyabr 2015-ci il tarixində Belçikanın Antverpen limanının beynəlxalq münasibətlər üzrə direktoru cənab Niko Bex və təhlükəsizlik üzrə mütəxəssisi Kristof van Maledən ibarət nümayəndə heyəti Azərbaycanda səfərdə olmuşlar. Bakı limanında yaradılacaq təlim və tədris mərkəzinin və təlim və tədris prosesinin keçirilməsi nəzərdə tutulmuş və Azərbaycan Respublikasının Təhsil nazirliyi tərəfindən dəstək olmuşdur.

Təlimi başa vuran şəxslərin ümumi reestri yaradılmasına əsaslanaraq sertifikat qazanmış şəxslər digər ölkələrdə də iş bazarında çıxış əldə edəcəklər.

16 fevral 2016-cı ildə Qazaxıstan Respublikası baş nazirinə birinci müavinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Azərbaycanda olmuş, BBDT limanının iş prosesi ilə tanış olub, görüşlər keçirmişlər. Nümayəndə heyəti yüklərin tranzit sxemi, gömrük məntəqəsinin işi, işdə şəffaflığın təmin edilməsi və təşkilat işləri ilə də yaxından tanış olmuşlar.

Limanda yükəşirilmə texnologiyası ilə yük aşırma əməliyyatlarının effektivini yüksəltmək məqsədi ilə Almaniyadan 6 ədəd kran alınmışdır. Onlardan ikisi 80 tonluq, ikisi — 40 tonluq, ikisi də 32 tonluq kranlardır.

80 tonluq kran bilavasitə konteynerli yüklərin aşırılması üçün istifadə olunur.

Limanda həmçinin soyuduculu konteynerlərin sabit elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi məqsədi ilə 2 enerjili blok təchiz edilmişdir. Quru yüklərin yerləşdirilməsi üçün açıq və qapalı ambarlardan istifadə edilir.

Bakı limanı ən böyük və müasir liman olmaqla, müasir innovativ texnologiyalardan

keçirilməsini zərurətlər və reallıqlarla bəzi olduğu qeyd etdi. BƏƏ «DP World» şirkətlər qrupunun sədri və icraçı direktoru Sultan Əhməd bin Sulaim isə Azərbaycanın loqistika sahəsində atdığı vacib addımların icra edilən beynəlxalq layihələrlə bağlı tədbirin məzmununu Bakıda keçirilməsini şərtləndirdiyini qeyd etdi. Konfransa Avropa İttifaqının (AI) komissarı Yohannes Han Azərbaycanın Avropa və Asiyalı birləşdirmək istiqamətində çox mühüm mövqeyini vurğulayaraq qeyd etdi ki, Aİ Bakı limanına Beynəlxalq loqistika və tranzit qovşağı olması yolunda dəstəyini davam etdirəcək.

Konfrans çərçivəsində «BBDT limanı» QSC dostluq və əməkdaşlıq barədə dörd anlaşma memorandumu imzalandı və müzakirələrdə Bakı limanının coğrafi mövqeyinin unikal imkanları araşdırıldı.

«BBDT limanı» QSC-nin ev sahibliyi etdiyi Dünya limanlar konfransında dünyanın 65 ölkəsindən 400-dən çox nümayəndəsi Bakı konfransında iştirak etdilər. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Dünya limanlar konfransı (IAPH) 90 ölkənin təqribən 180 limanın və limanlarla əlaqəsi olan 140 müəssisəni təmsil edir və mənzil qərarı Tokioda yerləşir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev BBDT limanının və liman ərazisində sərnişin terminalının tikintisi haqqında 6 avqust 2018-ci il tarixində Sərəncam imzalamış və 10,2 milyon manat ayırmışdır.

Sərəncamda deyilir ki, Azərbaycanın Regionun mühüm nəqliyyat və loqistika mərkəzinə çevrilməsi siyasətinin reallaşması istiqamətində olan hədəflərdən biri Şərq-Qərb və Şimal-Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin kəşifində yerləşən, 2018-ci ilin mayın 14-də açılış olmuş yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı kompleksidir. 2019-cu ilin may ayında Qaradaq rayonunda Ələt qəsəbəsində yerləşən BBDT limanında Xəzər regionunda ilk dəfə olaraq «Port festival -2019» adlı müstəqil və əyləncəli festival keçirildi. Festivala Azərbay-

canın rayonlarından çoxlu sayda sakinlər, məktəbli və gənclər qatılıb. Qonaqlar limanla tanış olmuşlar.

Ziyarətçilər üçün müstəqil və əyləncəli proqramlar təşkil edilmişdir. Festivalın ən maraqlı hissəsi Dövlət sərhəd xidmətinin helikopterləri və FHN-nin liman akvatoriyasında xilas etmə əməliyyatlarında iştirakı olub.

Açıq qapı formatında keçirilən «Port festivalda» 5 minə yaxın insan iştirak etmişdir. Bakı limanı bu ənənəni davam etdirmək niyyətindədir. «BBDT Limanı» QSC uzun müddətdir ki, beynəlxalq yükdaşımalarla məşğul olur, yükəşirilmə prosesini çox asan həyata keçirir və ciddi nəticələrə nail olur. Limanda bir çox proseslərin avtomatlaşdırılması nəticəsində tranzit yüklərin nizamnaməsi və ən əsası insan resurslarının inkişafına yönəldilir, səffaflığı, nümunəvililiyi əsas tutaraq «XXI əsrin qovşağı» yaratmağa çalışır.

2019-cu il Bakı limanı üçün düşərli oldu. Bakı limanı Xəzər hövzəsində ilk olaraq «Yaşıl liman» adını qazandı. Avropa dəniz limanları təşkilatının (European Sea Ports organization — ECPO) — PERS — «ECOPORTS» sertifikatına layiq görülmüşdür.

Sözgedən sertifikatda qabaqcıl texnologiyaların xüsusi ilə enerji istifadəsi, tullantıların idarə olunması, havanın keyfiyyəti, rəqəmsallaşdırma və avtomatlaşdırma sahəsində tətbiqini təşviq edir.

Norvecin Oslo şəhərində «Yaşıl liman» konfransında mükafatlandırma mərasimi zamanı BBDT limanının baş direktoru Taleh Ziyadov qeyd edib ki, «Bakı limanı üçün ECO port olmağa yaşıllığa və davamlı gələcəyə haqqı inan təcəssümü etdirir. Bakı limanının adı çəkilən sertifikatın alınması liman əməkdaşları və Avropa tərəfdaşları tərəfindən son üç ildə aparılan məqsədyönlü işin nəticəsidir — ekoloji yönəlik siyasəti ilə Bakı limanı bölgədəki digər limanlara nümunə olmağa davam edəcək».

Bakı limanı Avropanın işlək limanlarının daxil olduğu 34-dədir. Bakı limanı əməliyyat effektivliyinin artırılması, liman idarəetməsi, ətraf mühit və risklərin idarə edilməsi siyasətində Avropa Birliyi ilə sıx əməkdaşlıq edir.

Bakı limanı 2019-cu ilin noyabrında Avstriyanın «ÖBB Rail Cargo Group» və Niderlandın «Cabootec Group» ilə Transxəzər beynəlxalq nəqliyyat marşrutu (Middle Corridor — orta dəhliz) vasitəsi ilə Avropadan Orta Asiyaya və Çinə yük daşımalarının gücləndirilməsi və genişləndirilməsi məqsədi ilə saziş imzalayıb.

Memorandumda əsasən tərəflər Avropada orta dəhlizi təşviq edəcək və Avropadakı mövcud yük şəbəkələri, eyni zamanda loqistika mərkəzləri arasında olan əlaqələri gücləndirəcəklər. Bu da Orta Asiyaya və Çinə doğru yeni bir strateji təşəbbüsdür.

Bakı limanı isə bu təşəbbüsün inkişafında əsas rol oynayacaq.

Bakı limanının baş direktoru Taleh Ziyadov qeyd edir ki, «yeni tərəfdaşlarımız olan Avstriyanın «ÖBB Rail Cargo Group»u ilə imzalanmış saziş qərbdən şərqə doğru Avropanın ən mühüm nəqliyyat qovşaqlarından olan Niderlandın Venlo şəhərindən və Almaniyanın Türkiyəyə (İstanbul), Azərbaycana (Bakı), Orta Asiyaya və daha sonra isə Çinə uzanacaq nəqliyyat dəhlizinin genişləndirilməsində mühüm mərhələdir».

Görüşün sonunda Azərbaycanın Vyandakı səfirliyində Avstriyanın qabaqcıl loqistika şirkətləri ilə görüş keçirilmişdir. Görüş zamanı Bakı limanı da daxil olmaqla orta saziş boyunca loqistika və paylaşma mərkəzlərinin daha da inkişaf etdirilməsi məsələsi ətrafında müzakirə edilmişdir.

2020-ci ilin yanvarında İsveçrənin Davos şəhərində keçirilən Xəzər həftəsi konfransında BBDT limanının baş direktoru Panel müzakirəsində «Xəzər nəqliyyat dəhlizləri global dəyişikliklər fonunda» çıxış etmişdir. Taleh Ziyadov qeyd edir ki, Bakı limanı Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizində (orta dəhliz) mühüm yer tutur və beynəlxalq loqistika və nəqliyyat şirkətləri ilə əməkdaşlıq edərək Çinə və Mərkəzi Asiyaya daha çox yüklərin Venlo (Niderland) — İstanbul (Türkiyə) — Bakı limanı (Azərbaycan) — Çin marşrutu ilə yollandığını nəzərdə tutur.

Bələliklə Böyük İpək yolunun dəniz qapısı olan «Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı»nın QSC Avropa ilə Asiya arasında dostluq körpüsü və ya «Qızıl körpüsü» hesab etmək olar.

Nazim ƏRƏBOV.